

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

n) Jordbruk och Boskapsskötsel.

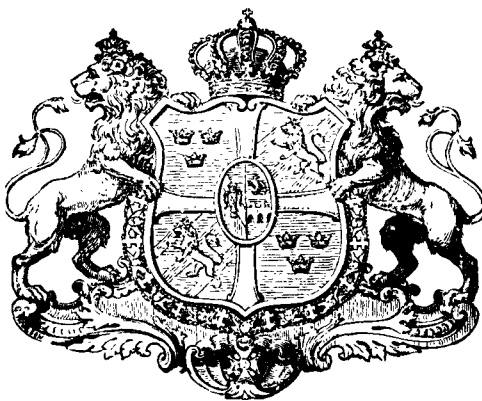
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1908.

(ÅRGÅNG 35.)

UTARBETADT AF STATISTISKA CENTRALBYRÅN.



POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.

STOCKHOLM.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

1908.

INLEDNING TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och

1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsåde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsåde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsåde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009. Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

n) Jordbruk och Boskapsskötsel.

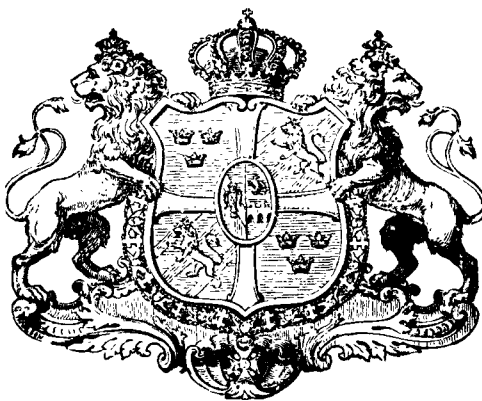
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1908.

(ÅRGÅNG 35.)

UTARBETADT AF STATISTISKA CENTRALBYRÅN.



POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 17.

STOCKHOLM.

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

1908.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse	3-13.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1908.....	4.
Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1908 års skörd..	7.
II. Kvantitativ beräkning af uppgifterna om 1908 års skörd.....	8.
Tab. A.Jämförelse mellan 1908 års och 1886-1905 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.....	10.
Tab. B.Sädesslagens medelvikt i kilogram för 1 hektoliter, åren 1886-1905 samt år 1908.....	11.
Tab. C.Sädesskördens beräknade vikt år 1908.....	12.
Tabellbilaga	14-16.
Tab. 1. Sammandrag af kronolänsmännens rapporter om skörden år 1908.....	14.
Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1908.....	16.
Résumé	17.

T I L L K O N U N G E N .

Till åtlydnad af de föreskrifter, som meddelats i Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 5 juni 1874, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att härmed få afgifva sin redogörelse för 1908 års skörd. I likhet med hvad tillföre varit fallet, lämnas först en sammanställning af de allmänna omdömen om årsväxten, som af de särskilda Länsstyrelserna ut-

talats, samt Centralbyråns härpå grundade totalomdöme om hela rikets skörd, och härefter följa de beräkningar öfver skördemängd, spannmålens vikt m. m., hvilka kunnat af Centralbyrån utföras med ledning dels af Hushållningssällskapens senaste uppgifter om utsädesbeloppen, dels ock af de för hvarje länsmansdistrikt afgifna rapporter om skördens korntal och dylikt.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1908.

Länsstyrelsernas omdömen om rikets skörd¹⁾ hafva innevarande år inkommit till Statistiska Centralbyrån från och med den 20 oktober till och med den 16 november. Dessa omdömen, till stöd för hvilka i allmänhet oafsedt länsmännens skörderapporter åberopas äfven upplysningar om skörden, som Länsstyrelserna i öfrigt kunnat erhålla, äro af följande lydelse:

för *Stockholms län* (inkom till Statistiska Centralbyrån den 9 november 1908):

Ehuru rågen här och hvar delvis frusit efter blomningen och hvetet på åtskilliga ställen varit något sotblandadt, har höstsädes-skörden, som försiggått under mycket gynnsam väderlek, utfallit öfver medelmåttan och måste anses vara af god beskaffenhet.

Vårsädes-skörden är tillfredsställande, om än bärgningsvädret flerstädes varit mindre gynnsamt.

Potatisen har gifvit riklig eller god skörd, af god beskaffenhet.

Höskörden, som inbärgats under särdeles gynnsam väderlek, har beträffande odlad jord utfallit öfver medelmåttan och varit af god beskaffenhet samt å naturliga ångar varit medelmåttig.

Halmafkastningen har varit riklig eller god och af god beskaffenhet.

På grund af hvad sålunda anförts anser Länsstyrelsen, att innevarande års skörd till myckenheten utfallit öfver medelmåttan och varit af god beskaffenhet;

för *Uppsala län* (ink. d. 6 nov.):

att skörden, i sin helhet bedömd, kan betraktas såsom god;

för *Södermanlands län* (ink. d. 31 okt.):

Hösthvetet har lämnat till mängden riklig skörd af mycket god beskaffenhet. Af vårhvete, som odlas endast i mindre omfattning, har skörden varit fullt medelmåttig.

Höstrågen har gifvit riklig skörd af mycket god beskaffenhet. Vårsäden af korn, hafre och blandsäd har lämnat nära riklig afkastning af god beskaffenhet.

Skörden af ärter har varit god, af bönor, som ej inom länet odlas i någon afsevärd omfattning, öfver medelmåttig samt af vicker, som odlas hufvudsakligen till grönfoder eller såsom blandsäd, mer än god.

Potatisen har varit ojämn, men kan anses hafva gifvit i det närmaste god skörd af god beskaffenhet. På några få ställen å lägre marker har den varit skadad af röta. Öfriga rotfrukter torde lämna god skörd.

Höskörden har till myckenheten varit å odlad jord god och af naturliga ångar nära god. Jämväl till beskaffenheten har höskörden varit god.

Halmafkastningen har af såväl höstsäd som vårsäd varit nära riklig och af god beskaffenhet. På några ställen har vårsädeshalmen lidit något af ogynnsamt bärgningsväder.

Såsom allmänt omdöme om årets skörd inom länet anser sig Konungens Befallningshafvande böra uttala, att den varit till mängden nära riklig samt af fullgod beskaffenhet;

¹⁾ Dessa omdömen jämte de hufvudsakliga resultaten af Statistiska Centralbyråns beräkningar äro, i den mån de sistnämnda hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom meddelade.

för *Östergötlands län* (ink. d. 3 nov.):

Höstsäden har gifvit en riklig skörd af god beskaffenhet.

Vårsäden har likaledes lämnat en riklig afkastning af synnerligen god beskaffenhet.

Potatisen har liksom öfriga rotfrukter, af hvilka sockerbeter inom vissa delar af länet börjat alltmera odlas, gifvit en god skörd af i allmänhet god beskaffenhet.

Höskörden har liksom halmafkastningen varit god och af god beskaffenhet.

Såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd i länet anser sig Konungens Befallningshafvande följaktligen böra uttala, att densamma varit riklig och har den, tack vare de synnerligen gynnsamma väderleksförhållandena, blifvit särdeles väl inbärgad;

för *Jönköpings län* (ink. d. 3 nov.):

att höstsäden gifvit öfver medelmåttig skörd;

att vårsäden gifvit till kvantiteten nära god skörd men att denna emellertid delvis skadats af mindre gynnsamt bärgningsväder; att skörden af rotfrukter varit till kvantiteten öfver medelmåttig och till beskaffenheten utmärkt god;

att höskörden varit nära god; samt

att halmskörden varit god.

Till följd häraf kan Konungens Befallningshafvande uttala det allmänna omdöme om årets skörd, att densamma blifvit nära god;

för *Kronobergs län* (ink. d. 29 okt.):

att höstsäden, nästan uteslutande bestående af råg, lämnat fullt medelmåttig skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att vårsäden, hvaraf hufvudsakligen odlas hafre och korn samt endast i jämförelsevis ringa mån råg, hvete och blandsäd, gifvit öfver medelmåttig skörd, hvilken dock flerstädes skadats af regn under bärgningstiden;

att potatis och öfriga rotfrukter, hvilka senare ej odlas i någon betydligare omfattning, lämnat god skörd af god beskaffenhet; att höskörden lämnat god afkastning, hvilken i allmänhet bärgats under gynnsamma förhållanden och sålunda är af god beskaffenhet;

att bärgningsvädret för höstsäden och höskörden varit gynnsamt, men för vårsäden på grund af ihållande regn i allmänhet mindre lämpligt;

att sädesgrödan i allmänhet kan anses fullt motsvara ortsbehovet; samt

att hö- och halmskörden likaledes är fullt tillräcklig för ortens behof och delvis äfven till afsalu.

På grund af hvad sålunda meddelats, anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdömet, att årets skörd inom länet, då hänsyn tages icke blott till dess kvantitet utan äfven till dess kvalitet, blifvit nära god;

för *Kalmar län* (ink. d. 4 nov.):

att skörden af höstsäd varit god såväl till myckenhet som beskaffenhet;

att vårsäden lämnat nära god skörd af i allmänhet god beskaffenhet;

att potatisskörden varit nära god och af god beskaffenhet;

att af öfriga rotfrukter sockerbeterna, som numera börjat odlas i mera afsevärd myckenhet i Norra och Södra Møre härad samt å Öland, lämnat fullt medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att höskörden varit mycket god både till kvantitet och kvalitet; samt

att halmafkastningen varit riklig och till beskaffenheten god.

På grund häraf anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala det allmänna omdöme om detta års skörd inom länet, att den varit såväl till myckenhet som beskaffenhet god;

för *Gottlands län* (ink. d. 13 nov.):

I betraktande därpå, att skörden af såväl vårsäd som sockerbeter varit kvantitativt medelmåttig, bör, fastän skörden i öfrigt kan betecknas som god, såsom totalomdöme om årets skörd uttalas, att densamma varit nära god;

för *Blekinge län* (ink. d. 6 nov.):

Höstsåden har lämnat god skörd af god beskaffenhet; vårhvete och vårråg, som emellertid odlas endast i mindre omfattning, hafva gifvit medelmåttig skörd;

korn och hafre hafva lämnat till mängden fullt medelmåttig skörd, hvars beskaffenhet dock till följd af regnig väderlek och ogynnsamma bärgningsförhållanden ej allestädes blifvit af fullt god beskaffenhet;

potatisen har gifvit nära god skörd af merendels god beskaffenhet;

öfriga rotfrukter, hvilka emellertid ännu icke fullständigt inbärgats, synas komma att gifva fullt medelmåttig skörd;

höskörden både från odlad jord och naturliga ängar har blifvit god såväl till mängd som beskaffenhet;

halmfalkastningen kan, ehuru vårsädesbalmen flerstädes skadats af regn, betecknas som god;

bärgningsvädet har utom beträffande vårsåden varit särdeles gynnsamt.

Som allmänt omdöme om skörden anser sig Kungl. Maj:ts Befallningshafvande kunna uttala, att densamma blifvit god och af i allmänhet god beskaffenhet;

för *Kristianstads län* (ink. d. 2 nov.):

att höstsåden lämnat riklig skörd af utmärkt god beskaffenhet beträffande råg men beträffande hvete på flera ställen skadad af röta; att vårsåden, som hufvudsakligen består af korn och hafre, gifvit god skörd, dock flerstädes skadad i följd af ogynnsamt bärgningsväder;

att potatisen, som å några ställen angripits af torröta men i öfrigt varit af god beskaffenhet, gifvit god skörd, och att skörden af sockerbeter varit fullt medelmåttig, i allmänhet af god beskaffenhet; att höskörden från odlad jord varit riklig och från naturliga ängar öfver medelmåttig samt i båda fallen välbärgad;

samt att halmfalkastningen af höstsäd varit god och i allmänhet af god beskaffenhet samt af vårsäd öfver medelmåttig, men skadad af nederbörd under bärgningstiden.

På grund härpå anser sig Länsstyrelsen kunna afgifva det allmänna omdöme om innevarande års skörd, att den varit god;

för *Malmöhus län* (ink. d. 26 okt.):

att skörden bör betecknas som god;

för *Hallands län* (ink. d. 9 nov.):

Höstsåden, som, tack vare en synnerligen tjänlig väderlek under hösten 1907, oaktadt sen sådd, nådde en god utveckling före vinterns inträde och sedermera under växttiden utvecklades under gynnsamma förhållanden, lämnar, hvad beträffar både råg och hvete, god och delvis rik afkastning af såväl kärna som strå. Inbärgningen af dessa sädeslag försiggick likaledes under gynnsamma förhållanden, utom hvad angår en del af hvetet, som tagit skada af det ihållande regnet under augusti månad.

Vårsåden. Hafren, länets hufvudsåde, har på icke för styf jord, oaktadt sen och delvis otjänlig sådd, i följd af de goda väderleksförhållandena under förra delen af växttiden utvecklats väl och torde, hvad beträffar såväl kärna som strå, lämna till mängden öfver medelmåttig afkastning. På en del styfvar jord har detta sädeslag dock icke öfvervunnit följderna af den otjänliga sådden. I anseende till ett särdeles svårt bärgningsväder har hafreskörden, hvaraf icke obetydligt torde hafva stått ute under fyra à fem veckor under ymnigt regnande, blifvit i tämligen afsevärd mån nedsatt i värde.

Inbärgningen af hafren kan anses i allmänhet hafva blifvit fullbordad i och med utgången af september månad.

Om korn och baljväxter, hvilka icke odlas i större utsträckning inom länet, gälla samma uttalanden som om hafren, dock att kornet i likhet med den först sådda hafren och i anseende till tidigare mognad i allmänhet torde hafva kommit under tak i godt skick.

Potatis har lämnat god skörd, som upptagits under gynnsamma väderleksförhållanden. Dock förspörjes från de flesta orter, att potatisen visar benägenhet att skämmas.

Sockerbeter, som nu andra året i vidsträcktare grad äro föremål för odling inom länet, hafva i motsats till nästföregående år lämnat en till mängden fullt medelmåttig skörd af god sockerhalt. Ännu visa sig, naturligt nog, spår af de halländska landtmännens ovana vid denna kräfvande kultur.

Foderrotfrukter, hvaraf odlas såväl foderbeter som rofvor och morötter, hafva lämnat medelmåttig skörd.

Höskörden, hvilken både från vallar och naturliga ängar kan betecknas såsom riklig och som den största, som på flera år erhållits, har också i stort sedt inbärgats under gynnsamma förhållanden.

Såsom allmänt omdöme om årets skörd kan sägas, att densamma varit god, men till beskaffenheten ojämn till följd af svåra bärgningsförhållanden;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 16 nov.):

Höstsådena, råg och hvete, af hvilka det senare odlas i mindre utsträckning, hafva gifvit god skörd af synnerligen god beskaffenhet.

Vårsådena, hafre, som utgör länets hufvudsåde, samt korn och blandsäd, råg och hvete, hvilka två sistnämnda sädeslag odlas i endast ringa omfattning, hafva lämnat fullt medelmåttig skörd, hvars beskaffenhet dock på grund af ogynnsamma bärgningsförhållanden — hufvudsakligast beträffande hafren — blifvit delvis mindre god.

Afkastningen af ärter och vicker, hvilka sädeslag i ringa grad utgöra föremål för odling, det senare nästan uteslutande till grönfoder, har varit nära medelmåttig, hvaremot bönor, som i södra delen af länet odlas i stor omfattning, lämnat medelmåttig skörd.

Potatisen har gifvit mycket god skörd af god beskaffenhet, dock på en del ställen något angripen af röta.

Öfriga rotfrukter, som odlas ganska allmänt, hafva lämnat skörd öfver medelmåttan.

Sockerbeter, som endast försöksvis odlas på en egendom i länet, lämnade utmärkt god skörd både beträffande kvantitet och kvalitet.

Skörden af lin, som endast odlas på helt få ställen inom länet, har varit ringa.

Höskörden, både från odlad jord och från naturliga ängar, har lämnat god skörd af mycket god beskaffenhet, oaktadt en ringa del skadades vid bärgningen.

Halmfalkastningen kan betecknas såsom fullt medelmåttig. Halmen har delvis skadats af regnet.

Med hänsyn till nu angifna förhållanden anser sig Konungens Befallningshafvande kunna falla det allmänna omdöme om innevarande års skörd i länet, att densamma blifvit nära god;

för *Älfsborgs län* (ink. d. 11 nov.):

att höstsåden gifvit medelgod skörd af utmärkt beskaffenhet; att vårsåden lämnat riklig skörd, men af dålig beskaffenhet; att skörden af skidfrukter, hvilka likväl odlas i ringa omfattning, varit mer än medelmåttig, men till beskaffenheten mindre god; att skörden af potatis varit mycket riklig och af god beskaffenhet;

att jämväl öfriga rotfrukter lämnat rik skörd af god beskaffenhet;

att höskörden från såväl odlad jord som naturlig äng varit mycket riklig och af utmärkt beskaffenhet; samt

att halmfalkastningen är af höstsäd medelmåttig och af god beskaffenhet och af vårsäd riklig, men till beskaffenheten mindre god.

Såsom allmänt omdöme anser sig Konungens Befallningshafvande kunna uttala, att årets skörd inom länet är *riklig och af god beskaffenhet*;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 24 okt.):

att höstsåden gifvit god skörd;
att vårsåden lämnat fullt medelmåttig skörd, ehuru den delvis blifvit skadad till följd af mindre gynnsamt bärgningsväder;
att potatisen lämnat öfver medelmåttig afkastning af i allmänhet god beskaffenhet;
att öfriga rotfrukter gifvit mer än medelmåttig skörd;
att höskörden, hvars inbärgande försiggått under gynnsam väderlek, lämnat god afkastning; samt
att såväl höst- som vårsåden lämnat nära godt halmutbyte.
Med hänsikt till dessa förhållanden anser sig Länstyrelsen kunna angående årsväxten inom länet uttala det allmänna omdöme, att skörden innevarande år kan betecknas såsom *nära god*;

för *Värmlands län* (ink. d. 2 nov.):

att höstsåden, som hufvudsakligen består af råg, lämnat mer än medelmåttig skörd af god beskaffenhet;
att bärgningen af vårsåden, som till väsentligaste delen utgöres af hafre, försvårats af den under förra delen af september månad rådande regniga väderleken, i följd hvaraf skörderesultatet utfallit mindre gynnsamt, än som eljest kunnat förväntas, men att i allt fall skörden af detta sädesslag kan betecknas såsom fullt medelmåttig;
att potatisskörden blifvit fullt medelmåttig till afkastningen, i allmänhet af god beskaffenhet, ehuru å några ställen angripen af torröta;
att höskörden, som försiggått under särdeles gynnsamma bärgningsförhållanden, lämnat riklig skörd af god beskaffenhet; och
att halmafkastningen i dess helhet kan anses vara fullt medelmåttig, till större delen af god beskaffenhet.
På grund här af finner sig Konungens Befallningshafvande böra uttala det allmänna omdömet, att skörden inom länet under innevarande år blifvit *nära god*;

för *Örebro län* (ink. d. 3 nov.):

att hvetet och rågen lämnat god skörd af god beskaffenhet;
att hafren får anses hafva lämnat god skörd af god beskaffenhet, äfven om å sina ställen halmen något skadats på grund af ogynnsamt bärgningsväder;
att kornet och blandsåden, som ej inom länet odlas i större omfattning, lämnat god skörd af god beskaffenhet;
att arter, som odlas mest till husbehof, och bönor, som odlas obetydligt, lämnat god skörd af god beskaffenhet;
att vicker och potatis lämnat god skörd af god beskaffenhet;
att höskörden från odlad jord lämnat god skörd af god beskaffenhet, men att höskörden från naturliga ängar på grund af den torra sommaren lämnat endast medelmåttig skörd, men af god beskaffenhet; samt
att Kungl. Maj:ts Befallningshafvande anser sig kunna såsom ett allmänt omdöme uttala, att årets skörd inom länet utfallit *god och varit af god beskaffenhet*;

för *Västmanlands län* (ink. d. 11 nov.):

att höstsåden gifvit riklig skörd af god beskaffenhet;
att vårsåden, hvaraf mest odlas hafre, jämväl lämnat riklig skörd af god beskaffenhet;
att potatisen lämnat nära god skörd af i allmänhet god beskaffenhet; samt
att såväl höskörden från odlad jord och naturliga ängar som halmafkastningen utfallit god och blifvit af god beskaffenhet.
På grund af det anförda anser sig Konungens Befallningshafvande böra såsom slutligt omdöme uttala, att innevarande års skörd måste anses till kvantiteten *riklig och till beskaffenheten god*;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 2 nov.):

Höstsåden, som hufvudsakligen består af råg och i länets sydligare socknar till någon del af hvete, har lämnat god skörd af god eller mycket god beskaffenhet.
Vårsåden, hvaraf mest odlas hafre och korn, har lämnat nära god skörd af god beskaffenhet.
Skörden af potatis har varit öfver medelmåttig af god eller mycket god beskaffenhet.
Höskörden från såväl odlad jord som naturliga ängar har lämnat till kvantiteten nära god skörd af god eller utmärkt god beskaffenhet.
Halmafkastningen såväl af höstsåden som vårsåden har varit god och af god beskaffenhet.
Bärgningsvädet har i allmänhet varit mycket gynnsamt. Å vissa orter har dock bärgningen af vårsåden något försvårats af regn, som dock ej orsakat någon skada å skörden.
På grund af hvad sålunda anmärkts, får Konungens Befallningshafvande såsom allmänt omdöme om innevarande års skörd uttala den meningen, att densamma blifvit *nära god och af god beskaffenhet*;

för *Gästeborgs län* (ink. d. 20 okt.):

att höstsåden gifvit god skörd;
att vårsåden, hufvudsakligen bestående af korn och hafre, gifvit likaledes god skörd;
att potatisen lämnat nära god skörd;
att höskörden jämväl varit nära god;
att halmen gifvit god skörd; samt
att beskaffenheten af skörden i allmänhet varit god.
Och kan i följd här af såsom allmänt omdöme om skörden inom länet uttalas, att densamma varit *god*;

för *Västernorrlands län* (ink. d. 29 okt.):

att höskörden från såväl odlad jord som naturliga ängar varit öfver medelmåttan och af god beskaffenhet;
att sädesskörden såväl beträffande hufvudsädet korn som den mindre allmänt förekommande rågen varit af god beskaffenhet och fullt medelmåttig;
att potatisen lämnat mer än medelmåttig skörd af god, på sina ställen utmärkt god beskaffenhet;
att halmafkastningen varit god såväl till mängd som beskaffenhet; samt
att på grund här af skörden, som gynnats af synnerligt förmånligt bärgningsväder, kan anses hafva utfallit *öfver medelmåttan och varit af god beskaffenhet*;

för *Jämtlands län* (ink. d. 3 nov.):

att skörden af råg, som odlas i obetydlig mängd inom länet, blifvit mycket god;
att kornet, ortens hufvudsäde, lämnat god skörd;
att hafren, som skördats hufvudsakligen såsom grönfoder, å de platser, där den gått till mognad, lämnat öfver medelmåttig afkastning;
att arter och blandsäd odlats i ringa mängd och skördats nästan uteslutande såsom grönfoder;
att potatisen gifvit till myckenheten nära god och till beskaffenheten mycket god skörd;
att skörden af vanliga slag af öfriga rotfrukter varit fullt medelmåttig;
att höskörden från odlad jord blifvit nära god och från vanliga ängar öfver medelmåttig;
att halmafkastningen blifvit god;
att fodertillgången blifvit nästan utan undantag fullt tillräcklig för ortens behof och å en del platser tillräcklig till försäljning därutöver, hvaremot sädesafkastningen anses motsvara ortsbehofvet endast inom länets bördigare delar; samt

att bärgningsvädret varit särskildt för höskörden synnerligen gynnsamt;
och kan i följd häraf såsom allmänt omdöme om skörden inom länet uttalas, att densamma varit *till myckenhet och beskaffenhet god*;

för *Västerbottens län* (ink. d. 5 nov.):

att såväl höstsåden, hvilken uteslutande består af råg, som ock kornet, ortens hufvudsåde, lämnat en såväl till kvantitet som kvalitet god skörd;

att potatisen lämnat en medelmåttig skörd af god beskaffenhet;

att höskörden kan anses från odlad jord såsom god eller riklig och från naturliga ängar såsom medelmåttig samt öfver allt välbärgad och af mycket god beskaffenhet; och

att äfvenledes halmfakstningen och gröpfoderskörden blifvit fullt medelmåttig och af god beskaffenhet.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt anser sig Landshöfdingebetet böra uttala det allmänna omdömet om skörden inom länet, att densamma *såväl till kvantitet som kvalitet blifvit fullt god*;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 16 nov.):

Rågen, som fortfarande endast i länets kustland utgör föremål för nämnvärd odling, har lämnat fullt medelmåttig skörd;

kornet, ortens hufvudsåde, har lämnat god skörd af god beskaffenhet;

hafren, hufvudsakligen odlad såsom grönfoder, likaså;

potatisskörden kan, med hänsyn till potatisens goda beskaffenhet, i allmänhet betecknas såsom fullt medelmåttig, äfven om den på ett eller annat ställe slagit fel;

öfriga rotfrukter hafva jämväl gifvit fullt medelmåttig afkastning;

höskörden från odlad jord kan betecknas såsom god, från naturliga ängar såsom fullt medelmåttig;

halmfakstningen kan betecknas såsom god;

bärgningsvädret har varit ovanligt gynnsamt.

Såsom totalomdöme öfver årets skörd kan uttalas, att densamma varit *god*.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen, så vidt de gälla skörden i dess helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af Länsstyrelsernas omdömen om 1908 års skörd.

Stockholms län	nära god. ¹⁾
Uppsala län	god.
Södermanlands län	nära riklig.
Östergötlands län	riklig.
Jönköpings län	nära god.
Kronobergs län	nära god.
Kalmar län	god.
Gottlands län	nära god.
Blekinge län	god.
Kristianstads län	god.
Malmöhus län	god.
Hallands län	god.
Göteborgs och Bohus län	nära god.
Älfsborgs län	riklig.
Skaraborgs län	nära god.

¹⁾ Jämför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag af länsredogörelsen.

Värmlands län	nära god.
Örebro län	god.
Västmanlands län	riklig.
Kopparbergs län	god. ¹⁾
Gäflleborgs län	god.
Västernorrlands län	god. ²⁾
Jämtlands län	god.
Västerbottens län	fullt god.
Norrbottnens län	god.

Hela riket god.

Om nu enligt den värdeskala för de särskilda länen, som år 1890 upprättades och för hvilken då i årets Sammandrag lämnades redogörelse, de län, hvilkas skördeutfall varit detsamma eller i det närmaste detsamma, föras tillhopa, visar sig, att 1908 års skörd i fråga om länen kan sålunda betecknas:

riklig, nära riklig

eller fullt god i 5 län med 23 % af medelskörden i riket
god » 12 » » 48 » » » » »
nära god » 7 » » 29 » » » » »

Året utmärker sig sålunda icke blott genom det synnerligen förmånliga skördeutfallet för riket i dess helhet, utan äfven därigenom att den goda skörden kommit alla län till del utan ett enda undantag, något som i vårt långsträckt land med dess vidt skilda klimatiska förhållanden är särdeles märkligt.

För erhållandet af det nyss angifna omdömet om skörden för hela riket hafva vid beräkningen de allmänna omdömen, som gifvits beträffande de särskilda läners skörd, blifvit omsatta till de relativa talvärden, som finnas angifna i 1874 års berättelse. Enligt denna hafva nämligen gifvits och gifvas fortfarande åt dessa allmänna omdömen följande värden:

Ymnig skörd	10.
Riklig skörd	9.
God skörd	8.
Nära god skörd	7.5
Öfver medelmåttig skörd	7.
Fullt medelmåttig skörd	6.5.
Medelmåttig skörd	6.
Nära medelmåttig skörd	5.5.
Under medelmåttig skörd	5.
Betydligt under medelmåttig skörd	4.5.
Knapp eller ringa skörd	4.
Nära missväxt	3.
Missväxt	0—2.

Användas dessa talvärden vid beräkningen af 1908 års skörd, erhålles såsom riksmedeltal 8.1, hvilket närmast motsvarar uttrycket god.

Då jämförelser med tidigare år i hög grad tjäna att belysa årets skördeutfall och klargöra uppfattningen därpå, meddelas här äfven de relativa talvärden, som skördarne

¹⁾ Jämför ordalydelsen i ofvan anförda utdrag af länsredogörelsen.
²⁾ Enligt länsstyrelsens omdöme, sammanställt med kronolänsmännens rapporter.

i riket ansetts böra erhålla från och med 1874, det år då Sammandrag af Länsstyrelsernas årsväxtberättelser för första gången af Statistiska Centralbyrån offentliggjordes:

Skördeår.	Relativt värde.	Skördeår.	Relativt värde.
1908	8.1	1890	7.5
1907	6.7	1889	5.4
1906	7.6	1888	6.1
1905	6.6	1887	6.4
1904	5.7	1886	6.2
1903	6.8	1885	5.8
1902	6.0	1884	7.3
1901	6.0	1883	5.9
1900	7.3	1882	7.4
1899	5.3	1881	5.0
1898	7.4	1880	6.8
1897	6.5	1879	6.5
1896	6.7	1878	7.5
1895	6.2	1877	5.4
1894	6.6	1876	5.9
1893	5.9	1875	7.0
1892	7.8	1874	5.4
1891	6.4		

De allmänna omdömena hafva på grund häraf för följande antal år varit:

Omdöme.	Relativt värde.	Antal år.
God	8.1, 7.8	2
Nära god	7.6—7.3	7
Öfver medelmåttan	7.0, 6.8	3
Fullt medelmåttig	6.7—6.4	8
Något öfver medelmåttan	6.2	2
Medelmåttig	6.1—6.0	3
Nästan medelmåttig	5.9—5.8	4
Nära medelmåttig	5.7, 5.4	4
Under medelmåttan	5.3, 5.0	2

Skördeår med relativa värden af 8.0, 7.9, 7.7, 7.2 o. s. v. hafva ej under de trettiofem åren förekommit. Vanligaste omdömet har varit fullt medelmåttig, och därefter nära god. Tillsammans hafva dessa två omdömen användts om nära hälften af samtliga skördeår.

Endast två år hafva kunnat tilldelas vitsordet god, nämligen utom år 1908 äfven år 1892; men medan det relativa talvärdet för innevarande år är 8.1, är det för det sistnämnda året blott 7.8, i själfva verket en icke obetydande skillnad. Granskar man närmare skördeuppgifterna för de båda åren, finner man, att olikheten dem emellan härrör från skördeförhållandena i Norrland, och speciellt i denna landsdels fyra nordligaste län. Medan nämligen skörden i rikets återstående del kunde mäta sig med samma skörd innevarande år, sträckte sig det utmärkta skördeutfallet år 1892 icke till rikets nordligare delar, utan alldeles motsatta förhållanden härskade därstädes, i det att skörden inom de fyra nordligaste länen utföll betydligt under medelmåttan, och i det allra nordligaste länet, eller Norrbottens, till och med närmade sig missväxt.

Äfven under år 1906, hvilket enligt ofvanstående öfversikt kommer de båda åren 1908 och 1892 närmast i fråga om skörderesultatet, var det de norrländska förhållandena

som nedbragte totalomdömet. Skörden i Norrland var då visserligen bättre än år 1892, eller medelmåttig, men understeg dock betydligt skörden i det öfriga riket, hvarigenom totalomdömet enligt Årsväxtberättelserna för riket i dess helhet sänktes till nära god, med det relativa värdet 7.6. Anmärkas kan, att enligt Hushållningssällskapens berättelser 1906 års skörd, såsom af Sammandraget för året närmare framgår, varit jämgod med skörden år 1892.

I genomsnitt för samtliga trettiofem år har talvärdet för skörden uppgått till 6.5. Medeltalen för femårsperioderna 1876—1905 äro följande:

Åren 1876—1880	6.42
› 1881—1885	6.28
› 1886—1890	6.32
› 1891—1895	6.58
› 1896—1900	6.64
› 1901—1905	6.22

Med säkerhet torde redan nu kunna uttalas, att den tillbakagång i skördens genomsnittsvärde, som i skarp motsats till förhållandena under flere föregående perioder med ständigt stegrade skördevärden, karakteriserade den senast förflutna femårsperioden 1901—1905, ej längre skall fortgå. De tre åren 1906—1908 visa nämligen ett medelvärde af ej mindre än 7.47, hvadan talvärdena för de båda åren 1909 och 1910 tillsammans skulle blifva 8.7, eller i medeltal för hvarje 4.35, för att skördetalet för perioden 1906—1910 skulle blifva lika lågt som för perioden 1901—1905, hvilket dock icke kan antagas skola inträffa. Enligt föregående öfversikt var nämligen det lägsta talvärdet för något af åren 1874—1908 5.0, för år 1881, samt för två följande år tillsammans 11.3, eller för åren 1876 och 1877. Skulle skördeutfallet under de två närmaste åren blifva lika oförmånligt som under de båda sistnämnda, skulle ändock talvärdet för skörden under perioden 1906—1910 komma att uppgå till 6.74 eller till mer än under någon af de sex föregående perioderna.

II.

Kvantitativ beräkning af uppgifterna om 1908 års skörd.

Till grund för den kvantitativa skördeberäkningen läggas, enligt hvad förut blifvit anmärkt, dels Hushållningssällskapens meddelanden om utsädesmängden, dels de för hvarje länsmansdistrikt insända uppgifterna om skördadt korntal.

De senaste uppgifter om *utsädet*, som vid uppgörandet af denna beräkning föreligga för riket i dess helhet, förskrifva sig från år 1906. Dock kunna icke dessa obetingadt få begagnas för att angifva äfven 1908 års utsäde. Erfarenheten visar nämligen, att åtminstone i fråga om en del kulturväxter en ganska jämnt fortgående förändring med afseende på odlingens omfattning äger rum, och denna faktor måste äfven tagas med i beräkningen. För att närmare lära känna ifrågavarande förhållande beträffande de senaste åren har, i likhet med hvad förut ägt rum, efterföljande öfversikt upprättats:

Förändringar i utsädesmängden, i %.

Ökning +; minskning —.

	Från 1901 till 1902.	Från 1902 till 1903.	Från 1903 till 1904.	Från 1904 till 1905.	Från 1905 till 1906.
Hvete, höst-	+ 3.33	— 0.60	+ 0.05	+ 3.21	+ 3.70
» vår-	— 1.00	— 7.41	— 5.89	+ 4.70	+ 2.52
Råg, höst-	— 0.26	— 0.43	+ 0.11	— 0.22	+ 0.67
» vår-	+ 6.00	+ 0.01	+ 0.77	+ 2.43	— 3.62
Korn	— 1.25	— 0.43	— 0.74	— 1.48	— 1.56
Hafre	— 0.28	+ 0.08	+ 0.27	+ 0.09	— 0.48
Blandsäd	+ 1.44	+ 0.29	+ 2.50	+ 2.22	+ 6.32
Ärter	— 5.04	— 4.09	— 1.75	+ 1.55	+ 0.23
Bönor	— 1.00	— 1.23	— 1.34	— 1.79	— 1.32
Vicker	— 7.18	— 0.32	+ 6.32	+ 1.31	+ 6.88
Potatis	+ 2.13	+ 0.02	— 0.73	+ 2.93	+ 5.66

Bland här uppräknade växtslag visar *blandsäd* samt, med undantag för ett år, äfven *hösthvete* och *potatis* en årligen fortgående afsevärd ökning af utsädesmängden. Om dessa växtslag kan med fog antagas, att deras utsäde ökats på enahanda sätt åren 1907 och 1908. Motsatt antagande kan af samma skäl göras i fråga om *korn* och *bönor*.

Vid beräkning af utsädesmängden år 1908 af nämnda fem växtslag, eller hösthvete, korn, blandsäd, bönor och potatis, hafva, i öfverensstämmelse med hvad förut vid sådana beräkningar ägt rum, de i Hushållningssällskapens berättelser för dem angifna utsäden för år 1906 ökats eller minskats med två gånger det procenttal, som utgör medeltalet af tabellens siffror för de fem åren 1902—1906, eller ökats för hösthvete med 3.88 %, för blandsäd med 5.11 % och för potatis med 4.00 % samt minskats för korn med 2.18 % och för bönor med 2.67 %. För öfrigt hafva 1906 års utsädes-siffror blifvit bibehållna. I enlighet med hvad nu blifvit anfördt, har en beräkning af 1908 års *utsädesbelopp* länsvis blifvit utförd, hvilken för hela riket gifvit följande tal:

	Utsäde.
Hvete, höst-	214,942 hektoliter.
» vår-	19,852 »
Råg, höst-	1,044,833 »
» vår-	27,589 »
Korn	620,216 »
Hafre	3,267,073 »
Blandsäd	531,897 »
Ärter	65,281 »
Bönor	11,005 »
Vicker	36,613 »
Potatis	3,355,229 »

Härvid äro då äfven vederbörliga afdrag gjorda för de fall, när inom ett distrikt odlingen helt och hållet eller delvis afsett grönfoderskörd. Minskning af utsädesmängden har af denna anledning gjorts för hafre med 25,438 hektoliter (0.8 %), för blandsäd med 5,351 hektoliter (1.0 %), för ärter med 507 hektoliter (0.8 %) och för vicker med 23,310 hektoliter (38.9 %).

I äldre årgångar utfördes äfven beräkningar beträffande raps och bohvete. Af raps har sedan några år tillbaka

³⁰⁰⁰os. Sammandrag af årsvärtberättelserna år 1908.

odlingen helt och hållet upphört, och bohvete odlas i så ringa omfattning, att de skördeuppgifter härför, som i länsmansrapporterna erhållits, varit så otillfredsställande, att en på dessa grundad skördeberäkning blifvit mycket otillförlitlig, och i för sig har skörderesultatet af detta växtslag dessutom städe varit af mycket ringa betydelse för skörderesultatet i dess helhet. Vid den omarbetning af de i formuläret för skördeuppgifterna af Statistiska Centralbyrån meddelade upplysningar för formulärets användning, som nu ägt rum, hafva därför icke längre några uppgifter om skörden af raps och bohvete blifvit begärda.

Uppgifterna om det skördade *korntalet* af hvarje särskildt slag af utsäde äro sammanställda i **tabell 1** och äro enligt denna år 1908 för hela riket följande: hösthvete 10.41, vårhvete 7.16, höstråg 8.63, vårråg 6.10, korn 8.82, hafre 7.85, blandsäd 9.71, ärter 7.58, bönor 6.37, vicker 7.27 och potatis 8.19. För vårhvete, vårråg, korn, hafre, blandsäd och ärter äro dessa de högsta, som förekommit, alltsedan dessa årsväxtberättelser började offentliggöras. Närmast kommer beträffande samtliga dessa sädesslag året 1906 (hvarom se tabell 1) utom i fråga om hafre, där året 1898 har närmast högre korntal (7.61). För hösthvete och höstråg företer blott året 1906 högre korntal (10.44 och 8.73) än år 1908 och för vicker äfven året 1892 (med maximitalet 7.35), men beträffande sistnämnda sädesslag torde böra anmärkas, att skiljaktigheterna äro så obetydande, att de mycket väl kunna hafva sin orsak endast i beräkningssättet, hvilket för vickern möter stora svårigheter på grund af den stora andel af skörden, som afmejas till grönfoder. I fråga om potatis hafva fem år lämnat högre korntal än år 1908, däraf året 1889 betydligt högre än något annat, eller 9.13. Utsädet per hektar af potatis har emellertid sedan flere år tillbaka stadigt ökats, och detta kan ju medföra en sänkning af korntalet, utan att själfva hufvudresultatet, afkastningen per hektar, därför är sämre.

Till närmare belysning af 1908 års skördeutfall, kvantitativt taget, hafva i **tabell A** jämförelser blifvit gjorda mellan årets korntal och korntalen för en medelskörd, och äro härvid, liksom i närmast föregående berättelser, såsom medelkorntal antagna medeltalen för de tjugu åren 1886—1905. Skärskådar man nu dessa tal, finner man, att enligt dem afkastningen af alla sädesslag utan undantag liksom äfven af potatis utfallit mycket förmånligt, i det att de för hela riket visa ett korntal, som med 10 till 31 procent öfverstiger medelkorntalet. Lägsta öfverskottet visar det minst betydande sädesslaget eller bönorna, detta på grund af skörden i Göteborgs och Bohus län, där $\frac{3}{4}$ af dem odlas. Förut har blifvit anmärkt, att skörderesultatet ej företer några större skiljaktigheter äfven lokalt taget, eller i fråga om de olika länen. Härmed står då i samklang, att af alla de jämförelsesiffror för rikets län, som i tabell A meddelas, endast fyra visa lägre procental än 100, nämligen hösthvete i Jönköpings län, bönorna i Älfsborgs län, vickern i Kopparbergs län och potatisen i Norrbottens län, och understiger skörden sålunda endast i dessa fall den normala. Beträffande dessa fall är då att märka, att endast beträffande Norrbottens län är procenttalet afsevärdt lägre; och dessutom är det blott här fråga om skörd af *någon* betydenhet

(dock äfven här endast något mer än 200,000 hektoliter). I de öfriga tre fallen stiger skörden för samtliga till det obetydliga beloppet 7,200 hektoliter, och kan då dessutom anmärkas, att, när ett sädeslag odlas i så ytterst ringa omfattning, därom afgifna primäruppgifter ofta lämna mycket öfrigt att önska i fråga om tillförlitlighet.

Sammanföras växtslagen *gruppvis*, utfaller en jämförelse mellan korntalen för år 1908 och medelkorntalen för åren 1886—1905 på följande för årets korntal förmånliga sätt:

	Korntal år 1908.	Medelkorntal 1886—1905.	Korntalet 1908 % af medel- korntalet.
Höstsäd	8.93	7.70	116
Vårsträsäd	8.19	6.75	121
Baljväxter	7.86	5.72	129
Potatis	8.19	6.77	121

Af de uppgifter om skörden, som i tabell 1 lämnas, framgår för öfrigt:

att *potatisen* varit af god beskaffenhet, synnerligast i Norrland, ehuru röta visat sig i några län, dock ingenstädes af större betydelse;

att skörden af *öfriga rotfrukter* torde hafva varit nära god, af sockerbeter möjligen god;

att *spånadsväxter* lämnat i frö 4.3 kornet och i tåga en nära god skörd;

att *höskörden* varit från odlad jord riklig och af utmärkt beskaffenhet, från naturlig üng god och af mycket god beskaffenhet;

att *halmafkastningen* blifvit till mängden mycket god, och att dess beskaffenhet varit god utom i fråga om en del af vårsädehalmen i Södra Sverige samt i västra delen af Mellersta Sverige;

att *sädestillgången* är i fråga om såväl höstsäd som vårsäd betydligt större än vanligt;

att *fodertillgången* är fullt tillräcklig och dessutom i Svealand och Götaland lämnar stort öfverskott till försäljning; samt

att *bärgningsvädret* varit särdeles gynnsamt utom för vårsäden i Södra och Mellersta Sverige.

Äfven rotfruktsskörden i sin helhet och foderskörden hafva sålunda gifvit mycket förmånliga resultat.

I **tabell 2** meddelas resultaten af de beräkningar, som verkställts rörande den inbärgade *skördens kvantitet*, hvarjämte motsvarande uppgifter anföras för de närmast föregående fem åren äfvensom i medeltal för årtiondet 1898—1907.

Tab. A. Jämförelse mellan 1908 års och 1886—1905 årens grödor, bestämda efter skördade korntalet af olika växtslag.

Län.	Medelkorntal 1886—1905.											1908 års korntal i proc. af 1886—1905 årens medelkorntal.										
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Äter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Äter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.								Höst.	Vår.	Höst.	Vår.							
Stockholms län	7.91	6.11	7.69	6.74	6.77	6.70	6.93	6.37	6.11	6.33	6.12	111	101	104	104	113	126	116	122	119	117	125
Uppsala län	7.75	6.14	7.58	6.75	7.39	6.89	7.08	5.65	5.52	5.84	6.04	122	130	116	—	116	119	122	146	113	135	121
Södermanlands län	8.70	6.28	8.30	6.26	6.73	7.12	7.10	5.69	5.20	5.94	6.18	113	107	107	—	118	129	125	139	138	141	124
Östergötlands län	7.98	5.98	7.77	4.44	7.75	6.88	7.43	5.70	6.39	5.80	6.29	131	135	117	124	121	131	134	142	120	167	136
Jönköpings län	6.79	5.49	6.76	5.05	5.50	6.08	5.42	4.83	4.90	5.50	6.69	98	124	110	124	113	116	131	109	—	116	128
Kronobergs län	5.20	5.08	5.91	5.27	5.98	6.68	6.21	4.21	2.50	5.22	6.99	125	114	114	107	112	108	127	152	—	106	125
Kalmar län	6.82	5.71	6.39	5.29	5.67	6.23	6.00	5.07	5.77	5.80	5.76	118	122	121	116	119	127	123	122	116	109	131
Gottlands län	6.61	6.70	6.91	4.50	6.62	6.59	6.53	5.15	5.63	5.98	5.88	110	—	112	—	115	114	113	135	—	117	118
Blekinge län	7.53	5.60	6.23	5.03	6.30	6.18	6.26	5.70	7.00	5.80	6.15	124	109	123	110	109	111	108	107	—	111	122
Kristianstads län	8.87	6.33	7.42	5.28	8.02	7.70	7.98	5.75	6.56	5.50	6.84	125	128	118	119	112	114	114	114	102	110	119
Malmöhus län	10.13	8.19	8.95	5.13	9.79	9.63	9.91	6.70	6.59	6.43	7.91	128	111	120	126	112	121	121	116	141	114	117
Hallands län	8.31	6.08	7.79	4.98	6.79	7.41	6.73	6.66	7.01	6.67	6.85	117	120	126	140	103	114	117	116	139	118	123
Göteborgs och Bohus län	7.61	5.67	8.04	5.60	6.24	5.78	5.95	5.19	5.46	5.02	7.60	108	116	105	109	111	115	111	104	101	108	113
Älfsborgs län	7.76	6.06	7.32	5.86	5.72	5.71	6.63	6.03	7.54	6.13	7.12	115	111	111	109	125	122	120	125	99	114	129
Skaraborgs län	7.14	5.40	6.96	4.41	5.96	5.60	5.62	5.86	5.02	5.66	6.45	119	117	111	116	121	117	127	111	144	120	110
Värmlands län	7.77	5.86	8.36	5.46	5.31	5.59	5.04	5.29	—	4.88	7.13	116	—	103	—	138	112	136	115	—	154	117
Örebro län	8.26	5.56	8.30	5.00	6.53	6.89	6.65	6.34	6.76	5.92	6.83	125	117	111	127	116	129	129	120	148	145	125
Västmanlands län	8.04	7.28	8.14	—	7.18	7.17	6.79	5.82	5.75	6.38	6.71	120	124	117	—	130	133	139	145	—	127	112
Kopparbergs län	8.37	6.28	11.71	7.31	7.41	6.26	7.35	5.56	—	6.44	7.49	100	111	110	—	126	135	112	129	—	93	122
Gälleborgs län	9.76	7.16	9.65	5.97	7.80	7.76	7.80	6.51	7.28	6.66	7.81	104	122	113	109	127	130	125	115	106	128	121
Västernorrlands län	—	—	8.70	5.69	7.05	7.02	6.70	5.07	—	6.12	6.62	—	—	101	127	129	116	117	134	—	—	113
Jämtlands län	—	—	8.29	7.83	6.56	6.28	6.48	4.86	—	—	6.48	—	—	137	—	144	159	135	169	—	—	122
Västerbottens län	—	—	8.19	5.53	6.03	5.91	6.43	3.50	—	—	7.57	—	—	100	105	134	117	130	—	—	—	101
Norrbottnens län	—	—	11.95	7.71	6.00	8.65	5.88	—	—	—	7.74	—	—	125	—	154	130	149	—	—	—	78
Hela riket	8.35	6.00	7.59	5.22	7.26	6.52	7.92	5.78	5.79	5.86	6.77	125	119	114	117	121	120	123	131	110	124	121

skörderesultat än det normala för hvarje sädesslag utan undantag. Och utsträckes undersökningen till de särskilda länen, befinnas de fall vara få, när ett sädesslag år 1908 företer lägre vikt än den normala. Af åtskilliga skäl äro viktsiffrorna ej så tillförlitliga som korntalsuppgifterna, bland annat därför att de saknas för en mängd länsmansdistrikt, i all synnerhet i fråga om de mindre allmänna sädesslagen. Inskränker man därför undersökningen till de mera allmänt odlade sädesslagen höstvetet, höstrågen, kornet, hafren, blandsäden och ärterna, befinnes, att ärterna i 5 fall (hufvudsakligen i länen kring Mälaren) och de öfriga sädesslagen tillsammans i blott 10 fall förete undervikt (om

och föga betydande). Häraf komma 3 fall på Gottlands län (höstvetet, höstråg och korn) samt äfvenledes 3 fall på Hallands län (korn, hafre och blandsäd). De fall, där årets viktsiffror i hög grad öfverstiga de normala, träffas i all synnerhet i de norrländska länen. I allmänhet är sädesslagens vikt här betydligt lägre än i det öfriga riket, men i år med dess för Norrland så gynnsamma väderleksförhållanden komma de norrländska viktsiffrorna ganska nära viktsiffrorna för det öfriga riket.

Sammanställas de nu i tabell B meddelade viktsiffrorna med den beräknade skördemängden, erhållas uppgifter om *totalvikten* af de särskilda sädesslagen. De häröfver gjorda

Tab. C. Sädesskördens beräknade vikt år 1908.

L ä n.	Hvete. (Höst- och vår-.)	Råg. (Höst- och vår-.)	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor och vicker.	Summa.
	Deciton (= 100 kilogram).							
Stockholms stad	—	—	¹⁾ 60	¹⁾ 100	—	¹⁾ 80	—	240
Stockholms län	112,130	273,580	78,870	460,710	174,170	72,220	¹⁾ 27,430	1,199,110
Uppsala län	135,110	250,490	202,660	269,570	217,780	57,830	¹⁾ 8,090	1,141,030
Södermanlands län	¹⁾ 134,410	288,760	50,130	589,150	145,090	37,730	¹⁾ 19,820	1,265,090
Östergötlands län	161,540	¹⁾ 545,640	196,460	636,700	777,490	51,360	¹⁾ 30,380	2,399,570
Jönköpings län	10,720	319,750	38,740	807,330	20,180	1,270	¹⁾ 4,590	1,202,580
Kronobergs län	¹⁾ 2,690	223,570	95,470	523,590	2,110	970	¹⁾ 3,580	851,980
Kalmar län	67,350	505,100	193,560	618,640	13,040	14,890	¹⁾ 7,700	1,420,280
Gottlands län	47,910	188,550	210,020	33,920	29,540	5,920	—	515,860
Blekinge län	¹⁾ 28,020	¹⁾ 232,120	35,020	208,070	¹⁾ 18,620	¹⁾ 2,570	¹⁾ 16,180	540,600
Kristianstads län	139,260	589,340	179,760	565,790	358,920	15,230	¹⁾ 11,960	1,860,260
Malmöhus län	631,350	562,510	836,100	889,400	917,890	16,690	¹⁾ 10,560	3,864,500
Hallands län	78,280	376,460	34,180	634,370	58,550	¹⁾ 2,090	¹⁾ 17,780	1,201,710
Göteborgs och Bohus län	14,210	146,910	48,870	447,800	13,270	4,020	41,350	716,430
Älfsborgs län	25,940	387,480	11,090	1,244,430	12,060	4,530	¹⁾ 2,440	1,687,970
Skaraborgs län	102,900	645,910	38,340	1,525,010	72,960	32,370	49,590	2,467,080
Värmlands län	9,290	390,940	8,480	797,620	3,020	5,540	¹⁾ 1,090	1,215,980
Örebro län	66,000	264,960	22,010	699,720	23,750	12,370	¹⁾ 3,320	1,092,130
Västmanlands län	98,020	248,750	46,640	628,130	89,080	33,680	7,810	1,152,110
Kopparbergs län	¹⁾ 6,980	199,480	51,700	490,630	9,260	6,600	¹⁾ 390	765,040
Gäflborgs län	¹⁾ 1,480	¹⁾ 52,630	220,810	379,900	20,370	6,140	¹⁾ 940	682,270
Västernorrlands län	—	22,700	312,940	95,790	7,400	990	—	439,820
Jämtlands län	—	14,950	155,480	14,740	¹⁾ 3,900	¹⁾ 12,450	—	201,520
Västerbottens län	—	¹⁾ 7,450	296,500	27,000	¹⁾ 12,400	—	—	343,350
Norrbottnens län	—	13,850	234,210	28,210	1,990	—	—	278,260
Hela riket år 1908	²⁾ 1,873,590	³⁾ 6,751,880	3,598,100	12,616,320	3,002,840	397,040	⁴⁾ 265,000	28,504,770
» » » 1907	1,623,480	5,372,100	3,028,560	11,122,520	2,549,550	207,550	170,330	24,074,090
» » » 1906	1,737,180	6,834,650	3,459,080	11,794,870	2,603,200	344,630	249,850	27,023,460
» » » 1905	1,501,050	6,510,150	3,098,180	10,393,530	2,158,830	319,290	195,750	24,176,780
» » » 1904	1,506,480	5,401,270	3,205,680	8,501,030	2,050,020	289,400	198,360	21,152,240
» » » 1903	1,524,570	6,232,670	3,282,070	10,622,460	2,135,660	341,290	253,620	24,392,340
Medeltal åren 1898—1907	²⁾ 1,427,470	³⁾ 5,963,090	3,119,520	10,413,520	2,111,960	289,420	⁴⁾ 214,520	23,539,500

¹⁾ Då uppgifter om vikt per hektoliter saknats för något län, har vid beräkningen af totalvikten medelvikten för riket af det ifrågavarande sädesslaget i stället använts. — ²⁾ Här ingår för år 1908 höstvetet med 1,765,860 och vårvete med 107,730 deciton och för åren 1898—1907 höstvetet med 1,342,060 och vårvete med 85,410 deciton. — ³⁾ Här ingår för år 1908 höstråg med 6,630,370 och vårråg med 121,510 deciton och för åren 1898—1907 höstråg med 5,862,330 och vårråg med 100,260 deciton. — ⁴⁾ Här ingår för år 1908 bönor med 57,830 och vicker med 207,170 deciton och för åren 1898—1907 bönor med 55,120 och vicker med 159,400 deciton.

beräkningarna äro, i likhet med hvad under flere föregående år varit fallet, länsvis sammanförda i *tabell C* (sid. 12).

Enligt denna kan totalvikten af samtliga sädesslag år 1908 uppskattas till 28,504,770 deciton, mot 27,023,460 deciton år 1906, det hittills förmånligaste af alla år, och 23,539,500 deciton åren 1898—1907 i medeltal.

Fördelade efter grupper, blifva skördetalen följande:

	Skörd 1908.	Medelskörd 1898—1907.	1908 års skörd i % af medelskörden.
	Deciton.	Deciton.	
Höstsäd	8,396,230	7,204,890	117
Vårsträsäd	19,446,500	15,830,670	123
Baljväxter	662,040	503,940	131
Samtliga sädesslag	28,504,770	23,539,500	121

Såsom af de nyss anförda förmånliga viktsiffrorna för de särskilda sädesslagen var att vänta, äro årets här angifna procenttal af medelskörden för hvarje särskild växtgrupp högre än motsvarande procenttal för enbart skördemängden, något som af en jämförelse med siffrorna å sid. 11 närmare framgår. Omdömet kan för öfrigt utsträckas äfven till hvarje sädesslag i och för sig.

De procenttal, hvarmed nyssnämnda sädesgrupper ingå i hela sädesskörden, beräknad såväl efter rymd som efter vikt, hafva under år 1908 och i medeltal för åren 1898—1907 varit följande:

	År 1908.		Medeltal 1898—1907.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd	23·1	29·5	23·7	30·6
Vårsträsäd	75·2	68·2	74·7	67·3
Baljväxter	1·7	2·3	1·6	2·1
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0

Enär årets skörd i allmänhet varit genomgående god af samtliga sädesslag, äro de afvikelser, som dess procenttal visa från medeltalen, icke betydande.

Uppgifter om *rostens* härjningar äro visserligen icke i formuläret för skörderapporterna begärda, men pläga likväl meddelas. För år 1908 förmåles om sådan skada endast ifrån 2 länsmansdistrikt, nämligen 1 i Södermanlands län (höst-hvete och hafre i mindre grad) och 1 i Malmöhus län (vår-hvete i hög grad). Därjämte omtalas skador af *sot* å höst-hvete från 1 distrikt i Stockholms och 1 i Värmlands län. Uppgifterna kunna ej göra anspråk på fullständighet, men att de i jämförelse med vanliga år afse så få länsmansdistrikt, torde i sin mån vittna om den goda beskaffenheten af skörden innevarande år.

Såsom af den föregående redogörelsen framgår, och såsom af Landtbruksstyrelsens månadsuppgifter om skörde-utsikterna (och skörderesultatet) var att vänta, har årets skörd utfallit mycket förmånlig i samtliga rikets län liksom äfven af samtliga skördeprodukter, såväl af säd och rotfrukter som af hö och halm; och detta icke blott med afseende på kvantiteten. Äfven grödans beskaffenhet har nämligen i allmänhet varit förträfflig. Af allt att döma, torde därför kunna antagas, att årets skörd varit den bästa, som i Sverige inhöstats; åtminstone gäller detta i fråga om de senast förflutna årtiondena, så långt tillbaka som skördeberättelser af Statistiska Centralbyrån blifvit afgifna.

Stockholm den 21 november 1908.

Underdånigst

LUDVIG WIDELL.

Edv. Söderberg.

Tab. 1.

Sammandrag af kronolänsmännens

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	
Län.	Hvete.		Råg.		Korn.	Havre.	Blandsäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Potatis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rotfrukter.	Skörd af lin och hampa.		
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Frö: Korn-tal.	Spånadsämne.	
K o r n t a l.																
1	Stockholms stad ¹⁾	8·33	—	8·33	7·00	7·67	7·83	8·17	7·50	—	7·25	7·33	—	—	—	—
2	Stockholms län	8·78	6·20	8·03	7·00	7·63	8·42	8·03	7·78	7·30	7·39	7·66	God.	God.	3·5	Öfver medelmåttan.
3	Uppsala län	9·47	8·00	8·76	—	8·57	8·23	8·65	8·24	6·26	7·91	7·29	I det hela god.	Nära god.	3·0	Nära god.
4	Södermanlands län	9·74	6·71	8·90	—	7·94	9·17	8·87	7·92	7·20	8·39	7·66	I det hela god.	Nära god.	4·0	Öfver medelmåttan.
5	Östergötlands län	10·45	8·05	9·09	5·50	9·39	9·02	9·99	8·07	7·64	9·68	8·53	God.	God af alla slag.	—	God.
6	Jönköpings län	6·68	6·83	7·41	6·26	6·19	7·08	7·08	5·28	—	6·37	8·57	I allmänhet meget god.	Nära god.	3·7	Nära god.
7	Kronobergs län	6·50	5·77	6·76	5·63	6·68	7·22	7·91	6·41	6·50	5·55	8·71	God.	God.	3·0	Fullt medelmåttig.
8	Kalmar län	8·07	6·97	7·71	6·14	6·76	7·92	7·40	6·20	6·67	6·32	7·52	I det hela god, i en del af fastlandsdistrikten något rötskadad.	Nära god.	4·0	God.
9	Gottlands län	7·30	—	7·72	—	7·62	7·53	7·41	6·96	—	7·00	6·91	God.	Af sockerbetor fullt medelmåttig, af andra slag öfver medelmåttan.	—	—
10	Blekinge län	9·32	6·08	7·65	5·54	6·84	6·84	6·74	6·08	—	6·41	7·50	God.	Af sockerbetor nära god, af andra slag öfver medelmåttan.	5·0	Fullt medelmåttig.
11	Kristianstads län	11·07	8·11	8·77	6·27	9·01	8·78	9·11	6·58	6·70	6·03	8·12	Från lättare jord god, från lerjord till någon del rötskadad.	Öfver medelmåttan af alla slag.	—	—
12	Malmöhus län	12·93	9·07	10·78	6·45	11·01	11·63	12·00	7·75	9·27	7·36	9·22	God.	Af sockerbetor god, af andra slag nära god.	—	—
13	Hallands län	9·69	7·29	9·80	6·99	6·98	8·45	7·89	7·70	9·76	7·90	8·42	I allmänhet god.	Nära god af alle slag.	5·0	Fullt medelmåttig.
14	Göteborgs o. Bohus län	8·24	6·58	8·47	6·10	6·91	6·66	6·62	5·42	5·49	5·43	8·61	I det hela god, delvis något angripen af röta.	Öfver medelmåttan.	3·3	—
15	Älfsborgs län	8·90	6·75	8·11	6·41	7·13	6·99	7·96	7·51	7·50	7·00	9·21	God, å en del ställen något angripen af röta.	Riklig.	4·0	God.
16	Skaraborgs län	8·48	6·34	7·75	5·13	7·21	6·55	7·16	6·52	7·25	6·80	7·11	God.	Af sockerbetor medelmåttig, af andra slag öfver medelmåttan.	4·0	Medelmåttig.
17	Värmlands län	8·98	—	8·62	—	7·34	6·28	6·86	6·07	—	7·50	8·31	I Nordmark och Fryksdalen delvis angripen af torröta, för öfrigt god.	God.	—	Öfver medelmåttan.
18	Örebro län	10·29	6·52	9·18	6·33	7·55	8·87	8·60	7·61	10·00	8·57	8·53	God.	Nästan god.	6·0	Öfver medelmåttan.
19	Västmanlands län	9·63	9·00	9·56	—	9·32	9·55	9·45	8·42	—	8·09	7·53	God.	God.	4·0	Nära god.
20	Kopparbergs län	8·37	7·00	12·93	—	9·35	8·46	8·26	7·20	—	6·00	9·11	God eller meget god.	God.	5·0	Öfver medelmåttan.
21	Gälleborgs län	10·19	8·75	10·93	6·50	9·93	10·09	9·77	7·47	7·75	8·50	9·48	God eller meget god.	Nära god.	—	God.
22	Västernorrlands län	—	—	8·82	7·21	9·08	8·17	7·85	6·77	—	—	7·45	God eller utmärkt.	Nära god.	—	Öfver medelmåttan.
23	Jämtlands län	—	—	11·38	—	9·47	10·00	8·78	8·23	—	—	7·89	Utmärkt.	Öfver medelmåttan.	—	—
24	Västerbottens län	—	—	8·18	5·81	8·09	6·89	8·36	—	—	—	7·62	Öfverallt god.	Nära god.	—	God.
25	Norrbottnens län	—	—	14·94	—	9·23	11·25	8·75	—	—	—	6·03	Öfverallt god.	Öfver medelmåttan.	—	—
Hela riket år 1908		10·41	7·16	8·63	6·10	8·82	7·85	9·71	7·58	6·37	7·27	8·19	God, synnerligast i Norrland, ehuru röta visat sig i några län, dock ej af större betydelse.	Nära god, af sockerbetor möjligen god.	4·3	Nära god.
» » » 1907		9·66	6·39	7·18	5·27	7·53	7·40	9·17	4·24	5·98	4·67	5·91				
» » » 1906		10·44	6·95	8·73	5·84	8·20	7·42	9·26	7·26	5·82	7·31	7·54				
» » » 1905		8·99	6·18	8·40	5·25	7·38	6·63	8·09	6·67	5·76	5·76	8·75				
» » » 1904		8·78	6·07	6·93	5·24	7·55	5·45	7·56	5·76	4·10	5·70	6·15				
» » » 1903		9·31	6·60	8·03	5·49	7·72	6·81	8·29	6·32	6·91	6·78	7·74				

Ann. Sädstillgången är såväl i fråga om höstsäd som vårsäd betydligt större än vanligt.

¹⁾ Korn-talen för Stockholms stad äro beräknade efter de för kringliggande länsmandsdistrikt angifna talen.

rapporter om skörden år 1908.

17.	18.	19.	20.	21.	22.	
Höskörden		Halmafkastningen.		Fodertillgången.	Bärningsvädrets beskaffenhet.	
från odlad jord.	från naturlig äng.	Höstsädes-	Vårsädes-			
—	—	—	—	—	—	1
Nära god, af utmärkt beskaffenhet.	Öfver medelmåttan, af mycket god beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.		Utöfver länets behof.	Särdeles gynnsamt utom för en del af vårsäden.	2
God och af mycket god beskaffenhet.	Fullt medelmåttig, af god beskaffenhet.	God och af god beskaffenhet.		Mer än tillräcklig.	Synnerligen gynnsamt.	3
Mycket god och af mycket god beskaffenhet.	God och välbärgad.	Riklig och af god beskaffenhet.		Betydligt till försäljning.	Godt.	4
Riklig och af mycket god beskaffenhet.	Mycket god och välbärgad.	Af höstsäd god, af vårsäd riklig; beskaffenheten god.		Betydligt öfver behovet.	Synnerligen gynnsamt.	5
Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	God och välbärgad.	Mycket god, men hafrehalmen delvis regnskadad.		Lämnar betydande öfverskott.	Ogynnsamt för hafre, i öfrigt mycket gynnsamt.	6
Ymnig och af god beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.	Riklig, men af vårsäd flerstädes regnskadad.		Mer än tillräcklig.	För vårsäden dåligt, i öfrigt gynnsamt.	7
Riklig och af mycket god beskaffenhet.	Mycket god till mängd och beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.		Betydande öfverskott till försäljning.	Mycket gynnsamt utom för en del vårsäd.	8
Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	God och af utmärkt beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.		Utöfver länets behof.	Högeligen gynnsamt.	9
Mycket god och af god beskaffenhet.	Mycket god och af god beskaffenhet.	Mycket god, men hafrehalmen beskaffenhet delvis mindre god.		Utöfver länets behof.	Särdeles gynnsamt utom för vårsäden.	10
Riklig och af god beskaffenhet.	Nära god och välbärgad.	Af höstsäd mycket god; af vårsäd nära god, men ej obetydligt regnskadad.		Fullt tillräcklig och till afsalu.	För hö och höstsäd godt, för vårsäd dåligt.	11
Riklig och af god beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.	Af höstsäd riklig; af vårsäd mycket god, men delvis af mindre god beskaffenhet.		Lämnar betydande öfverskott.	Godt utom för vårsäden och en del af hvetet.	12
Mycket god och af god beskaffenhet.	Mycket god och i allmänhet af god beskaffenhet.	Riklig, men vårsädeshalmen betydligt regnskadad.		Lämnar öfverskott.	För hö och råg gynnsamt, för en del af hvetet och synnerligast för vårsäden ogynnsamt.	13
Mycket god till mängd och beskaffenhet.	God och af mycket god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan, hafrehalmen delvis regnskadad.		Mer än tillräcklig.	Gynnsamt utom för en del af vårsäden.	14
Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	Mycket god, vårsädeshalmen delvis af mindre god beskaffenhet.		Mer än tillräcklig.	Mycket godt, utom för vårsäden.	15
Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	God och af utmärkt beskaffenhet.	God, men en del af vårsädeshalmen regnskadad.		Lämnar betydande öfverskott.	Godt för hö och höstsäd, mindre gynnsamt för vårsäd.	16
Mycket riklig och af utmärkt beskaffenhet.	Mycket god samt af god beskaffenhet.	Af höstsäd god; af vårsäd fullt medelmåttig, af i allmänhet god beskaffenhet.		Fullt tillräcklig och till försäljning.	Synnerligen gynnsamt utom för en del af hafren.	17
Mycket god och af god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan, välbärgad.	Af höstsäd god; af vårsäd riklig, men till någon del regnskadad.		Lämnar betydligt öfverskott.	Mycket godt utom för hafre.	18
Mycket god till mängd och beskaffenhet.	God och af god beskaffenhet.	Riklig och af god beskaffenhet.		Betydligt öfverskott.	Mycket gynnsamt.	19
God och af mycket god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan och af god beskaffenhet.	God och af god beskaffenhet.		Fullt tillräcklig.	Synnerligen gynnsamt.	20
God och af mycket god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan, välbärgad.	Mycket god till mängd och beskaffenhet.		Utöfver det egna behovet.	Särdeles gynnsamt.	21
Mycket god och af utmärkt beskaffenhet.	God och af utmärkt beskaffenhet.	God och af god beskaffenhet.		Fullt tillräcklig.	Öfverallt synnerligen gynnsamt.	22
God och af mycket god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan och af god beskaffenhet.	God och af god beskaffenhet.		Fullt tillräcklig för behovet inom länet.	Det gynnsammaste.	23
Mycket god och af utmärkt beskaffenhet.	Öfver medelmåttan och af god beskaffenhet.	Mycket god och af god beskaffenhet.		Fullt tillräcklig för behovet inom länet.	Det gynnsammaste.	24
God och af god beskaffenhet.	Öfver medelmåttan och välbärgad.	God och af god beskaffenhet.		Tillräcklig.	Mycket gynnsamt.	25
Riklig och af utmärkt beskaffenhet.	God och af mycket god beskaffenhet.	Mycket god; beskaffenheten god utom i fråga om en del vårsädeshalmen i Södra Sverige och i västra delen af Mellersta Sverige.		Fullt tillräcklig och lämnar i Svealand och Götaland dessutom stort öfverskott till försäljning.	Särdeles gynnsamt utom för vårsäden i Södra och Mellersta Sverige.	

Tab. 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1908.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.							
	H e k t o l i t e r.										
Stockholms stad	—	—	—	—	100	200	—	100	—	—	1,300
Stockholms län	135,700	6,800	374,200	600	120,600	906,900	302,900	90,500	4,300	30,500	1,126,400
Uppsala län	168,600	4,800	347,900	—	304,300	531,700	384,100	71,300	2,500	7,500	647,800
Södermanlands län	167,900	3,000	397,200	—	74,600	1,190,200	257,700	47,100	600	25,600	649,500
Östergötlands län	192,400	11,700	740,500	1,900	294,100	1,260,800	1,338,200	63,100	500	37,600	1,164,600
Jönköpings län	6,100	7,900	395,100	32,000	57,900	1,664,600	35,400	1,600	—	5,900	1,403,000
Kronobergs län	300	3,500	285,000	19,500	119,400	1,116,400	3,700	1,300	100	4,500	1,523,600
Kalmar län	70,200	14,800	655,100	15,100	278,100	1,215,400	22,100	17,500	100	9,200	1,226,600
Götlands län	61,900	—	262,600	—	308,400	69,500	52,000	7,200	—	1)	408,000
Blekinge län	32,700	3,400	294,900	22,100	51,500	439,900	32,000	3,200	—	20,800	1,335,000
Kristianstads län	170,400	5,700	756,400	32,400	269,100	1,140,700	625,300	18,800	600	14,600	4,571,900
Malmöhus län	782,000	13,600	748,900	2,200	1,218,800	1,740,500	1,537,500	20,600	400	12,400	2,431,600
Hallands län	68,100	30,600	487,200	14,800	53,400	1,292,000	104,000	2,600	15,700	6,200	868,600
Göteborgs och Bohus län	13,600	4,700	199,100	1,100	75,300	919,500	24,000	4,900	43,300	6,800	688,900
Älfsborgs län	17,800	16,600	514,700	16,900	18,400	2,555,300	20,100	5,700	600	2,500	1,783,200
Skaraborgs län	125,400	7,400	872,700	5,300	58,000	3,170,500	120,600	41,500	200	65,900	1,247,400
Värmlands län	12,100	—	546,000	—	14,500	1,641,200	5,800	7,100	—	1,400	1,606,400
Örebro län	80,400	3,800	357,300	2,300	33,700	1,445,700	45,500	15,400	1,100	3,100	886,200
Västmanlands län	124,400	1,500	345,000	—	72,200	1,281,900	155,200	42,100	—	10,100	497,900
Kopparbergs län	7,300	1,800	279,000	—	84,900	979,300	16,800	8,600	—	500	906,700
Gäflborgs län	1,300	500	71,900	300	339,700	733,400	35,000	7,700	100	1,100	828,600
Västernorrlands län	—	—	31,100	1,100	490,500	193,900	13,700	1,200	—	grönf.	719,400
Jämtlands län	—	—	21,300	—	239,200	32,900	6,700	15,500	—	—	282,400
Västerbottens län	—	—	10,200	700	482,900	60,000	21,300	—	—	grönf.	488,000
Norrbottnens län	—	—	18,900	—	379,600	62,700	3,000	—	—	—	201,500
Rikets skörd år 1908	2,238,600	142,100	9,012,200	168,300	5,469,200	25,645,100	5,162,600	494,600	70,100	266,200	27,494,000
» » » 1907	1,975,600	122,400	7,453,500	157,100	4,776,000	23,871,900	4,501,700	268,800	66,600	165,300	18,419,900
» » » 1906	2,066,400	128,100	9,078,800	170,500	5,269,100	24,185,300	4,479,900	431,000	66,200	261,500	22,358,000
» » » 1905	1,788,800	121,000	8,725,400	156,100	4,778,900	21,624,300	3,761,000	401,100	66,500	192,200	26,366,200
» » » 1904	1,780,400	128,500	7,228,600	157,600	4,989,500	17,661,200	3,528,300	362,900	47,700	209,800	18,625,200
» » » 1903	1,813,600	141,100	8,405,700	143,800	5,163,600	22,193,700	3,808,800	431,600	83,700	253,000	22,757,600
Medelskörd åren 1898—1907	1,710,800	112,700	8,050,300	139,700	4,881,300	21,938,600	3,746,700	365,200	70,000	211,300	19,494,300

Anm. Härjämte har af vicker i alla län och af åtskilliga andra sädeslag i flere län, synnerligast de norrländska, skördats grönfoder.

1) Skörd angifven, men enligt beräkning icke uppgående till 50 hl. och därför här utesluten.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Depuis 1865, les Sociétés agricoles des préfectures donnent des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres des renseignements sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte. Cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'une année au moins. A cause de cela, il a été introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements immédiatement après la fin de la récolte, bien qu'en chiffres approximatifs. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité ensemencée étant connue par les publications des Sociétés agricoles et les corrections nécessaires y ayant été apportées, on n'a besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque bailliage (au nombre de plus de 500). Ces chiffres approximatifs, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des préfets qu'on a pu dresser la présente relation.

La récolte de 1908, d'après les rapports des préfets jugée *bonne*, a été probablement la plus favorable que l'on connaisse dans la Suède; assurément elle est la meilleure pendant les cinquante dernières années. La quantité moissonnée est grande et la qualité ne laisse, en général, rien à désirer; cette évaluation ne se rapporte non seulement au royaume tout entier mais aussi, plus ou moins, à chacune des vingt quatre préfectures.

Le tableau 1 résume les multiples des grains divers par préfectures: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 graines mélangées, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 pommes de terre. Les autres colonnes (13—22) contiennent les appréciations sur la récolte du lin, du fourrage etc.

Le tableau 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi les moyennes des dix années précédentes:

	1908.	Moy. de 1898—1907.
	Hectolitres.	Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3)	2,380,700	1,823,500
Seigle (col. 4 et 5)	9,180,500	8,190,000
Orge (col. 6)	5,469,200	4,881,300
Avoine (col. 7)	25,645,100	21,938,600
Graines mélangées (col. 8)	5,162,600	3,746,700
Pois (col. 9)	494,600	365,200
Fèves (col. 10)	70,100	70,000
Vesces (col. 11)	266,200	211,300
Pommes de terre (col. 12)	27,494,000	19,494,300

Le tableau A contient, en proportion pour cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1908 et la moyenne des années 1886—1905.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont comprises dans le tableau B, celles sur le poids total dans le tableau C. Voici les chiffres pour tout le royaume:

	Poids par hectolitre.		Poids total 1908. Quintaux.
	1908.	Moy. de 1886—1905.	
Froment d'hiver	78.9 kilogr.	78.3 kilogr.	1,765,900
Froment d'été	75.8 »	75.3 »	107,700
Seigle d'hiver	73.6 »	72.8 »	6,630,400
Seigle d'été	72.2 »	70.3 »	121,500
Orge	65.8 »	63.6 »	3,598,100
Avoine	49.2 »	47.7 »	12,616,300
Graines mélangées	58.2 »	55.6 »	3,002,800
Pois	80.3 »	79.4 »	397,000
Fèves	82.5 »	77.9 »	57,800
Vesces	77.8 »	75.4 »	207,200

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1908 a été de 28,504,800 quintaux; la moyenne de 1898—1907 représente 23,539,500 quintaux.

